

Statens vegvesen

Høringsnotat

Forslag til endring av forskrift 13. mai 2009 nr. 589 om
kjøretøyverksteder §§ 8, 9 og 10

Vegdirektoratet

Trafikant- og kjøretøyavdelingen

4. juli 2018

1. Generelt

Vegdirektoratet sender med dette på offentlig høring forslag til endring av forskrift 13. mai 2009 nr. 589 om kjøretøyverksteder. Forslaget gjelder endring av § 8 *Teknisk leder og kompetent stedfortreder*, § 9 *Krav til teknisk leder* og § 10 *Krav til Personale*. Høringen gjelder konkret forslag til lemping av kravet til teknisk leders¹ tilstedeværelse i verkstedet og fjerning av førerkortkrav til teknisk leder.

Vegdirektoratet er forskriftsmyndighet for verkstedforskriften, jf. forskrift 2018-05-04-704 om delegering av myndighet til Vegdirektoratet etter vegtrafikkloven § 18, § 19 a, § 19 b og § 19 c.

2. Høringsfrist

Fristen til å komme med innspill til denne høringen settes til 1 september 2018. Eventuelle endringer vil bli fastsatt og tre i kraft 1. oktober 2018.

3. Bakgrunn for høringen

Samferdselsdepartementet har i brev datert 23. mars i år vist til at Vegdirektoratet i høringsbrev datert 29. januar 2018 har foreslått oppmyking av kravet til ansvarlig leder på fartsskriververksted. Det foreslås at kravet om at ansvarlig leder skal ha førerrett for alle kjøretøy verkstedet har godkjenning for, jf. forskrift om fartsskriververksted § 9, oppheves slik at det kun stilles krav om førerrett for de kjøretøy vedkommende faktisk prøvekjører. Departementet ber om at Vegdirektoratet vurderer om tilsvarende oppmyking kan foreslås for kravene til teknisk leder på henholdsvis kjøretøyverksted, jf. forskrift om kjøretøyverksteder § 9 og kontrollorgan for periodisk kjøretøykontroll, jf. forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 11.

Det skal opplyses at Vegdirektoratet allerede har fastsatt endringer forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy slik departementet ber oss vurdere. I endringsforskrift til forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy som ble fastsatt 22. mai 2018 med ikrafttreden 1. oktober samme år, er kravet til førerrett for teknisk leder i kontrollorgan for periodisk kjøretøykontroll fjernet (se nærmere under Pkt. 4 Gjeldende rett).

Vegdirektoratet har som utgangspunkt at begrunnelsen for fjerning av kravet til førerrett for ansvarlig leder i fartsskriververksted og til teknisk leder i kontrollorgan hviler på noen andre forutsetninger enn hva som er tilfelle for teknisk leder i kjøretøyverksted. Vi er derfor av den oppfatning at spørsmålet om også å lempe på førerkortkravet for teknisk leder i kjøretøyverksted, eventuelt hvilke forutsetninger som skal være til stede for at dette skal fremstå som hensiktsmessig, må vurderes og avgjøres etter offentlig høring der vi får belyst de ulike sidene ved en slik løsning.

Vi er også av den oppfatning at spørsmålet om lemping av førerkortkravet for teknisk leder i kjøretøyverksted ikke bør vurderes isolert, men i det minste sees i sammenheng med kravet til teknisk leders tilstedeværelse i verkstedet og også krav til prosedyrer/rutiner i verkstedets kvalitetssystem. Bestemmelsene henger nøye sammen og kan etter vårt syn ikke sees uavhengig av hverandre. Kravet om teknisk leders tilstedeværelse i verkstedet er bl.a. begrunnet i at vedkommende skal veilede mekanikerne og føre kontroll med arbeidsutførelsen. Prøvekjøring inngår som en del av dette. Kravene til prosedyrer m.v. i kvalitetssystemet er også begrunnet i hensynet til at reparasjonene foregår med riktig kvalitet. Det bør også vurderes om en eventuell lemping på kravene til teknisk leder skal ha konsekvenser for kravene til personalet i kjøretøyverkstedene.

¹ Når det i dette notatet refereres til teknisk leder inkluderer dette også kompetent stedfortreder, jf. verkstedforskriften § 10.

4. Gjeldende rett

4.1 Forskrift om fartsskriververksteder

Det følger av gjeldende forskrift om fartsskriververksteder § 9 at ansvarlig leder og stedfortreder skal oppfylle kompetansekravene til mekaniker etter § 10 og ha førerrett for alle kjøretøy som fartsskriververkstedet kontrollerer etter denne forskriften.

Kompetansekravet i § 10 er – foruten at mekanikeren skal besitte de kunnskaper og ferdigheter som er nødvendig for å utføre arbeid etter denne forskriften – at vedkommende har gjennomført relevant opplæring om fartsskriver med et innhold som spesifiseres i samme bestemmelse.

Gjeldende forskrift har ikke noe eksplisitt krav til førerrett for mekaniker. Kravet om førerrett er rettet mot ansvarlig leder og er et absolutt krav.

Forskriften § 10 har ingen bestemmelser om ansvarlig leder tilstedeværelse i verkstedet utover det som følger av hans plikt til å rettlede og føre tilsyn med personalet. Det er ikke noe krav i forskriften om at arbeid i verkstedet bare kan utføres når ansvarlig leder eller stedfortreder er til stede.

Vegdirektoratet sendte 29. januar 2018 forslag til endring av forskrift om fartsskriververksteder på offentlig høring. Det foreslås bl.a. at kravet til førerkort, slik dette kommer til uttrykk i § 9 første ledd første setning, tas bort. Dette innebærer at kravet til kompetanse hos ansvarlig leder og stedfortreder fullt ut dekkes av henvisningen til § 10, førerkortkravet inkludert. Førerkortkravet til mekanikerne er foreslått om følger:

«Mekanikere som selv skal prøvekjøre kjøretøyene de arbeider på, må ha førerrett for dette, jf. forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. Unntak i førerkortforskriften § 12-2 første ledd gjelder».

Det er ikke foreslått endringer i forskriften § 10 om ansvarlig leders tilstedeværelse i verkstedet utover det som følger av hans plikt til å rettlede og føre tilsyn med personalet

4.2 Forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy

Det følger av gjeldende forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 11 fjerde ledd *Krav til teknisk leder* at teknisk leder skal ha førerrett som gir adgang til å kjøre slike kjøretøy som kontrollorganet er godkjent for. Det følger videre av § 10 *Teknisk leder og kompetent stedfortreder* fjerde ledd at det ikke kan utføres periodisk kjøretøykontroll uten at teknisk leder er til stede.

Vegdirektoratet har hatt på offentlig høring og fastsatte 22. mai 2019 forskrift om endringer i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy med ikrafttreden 1. oktober 2018. Endringene innebærer bl.a. at det strenge kravet til teknisk leders førerrett fjernes. Teknisk leder må likevel – dersom han skal prøvekjøre kjøretøy som er til kontroll – oppfylle førerkortkravet for vedkommende kjøretøy. Prøvekjøring kan imidlertid overlates til annen kontrollør i virksomheten så lenge denne oppfyller førerkortkravet.

Kravet om at det ikke kan utføres periodisk kjøretøykontroll uten at teknisk leder er til stede er også fjernet og erstattet med et krav om at det i virksomhetens kvalitetssystem beskrives prosedyrer for overvåking og måling av kvaliteten på virksomhetens kontrollgjennomføring. Teknisk leder er fortsatt ansvarlig for at kontrollvirksomheten drives i samsvar med forskriftens krav.

Endringene er i høringsoppsummeringen begrunnet med at skjerpete krav til kontrollørens kompetanse gjøre at behovet for teknisk leders fysiske tilstedeværelse for å veilede og føre tilsyn med kontrollarbeidet ikke lenger er så sterkt tilstede. Hensynet til at kontrollarbeidet foregår med riktig innhold og kvalitet sikres uansett gjennom at kontrollørene har en kompetanse som gjør at de i større grad enn hva tilfellet er i dag kan gjennomføre kontrollene uten løpende veiledning og tilsyn fra teknisk leder.² Det er videre en del av begrunnelsen at det etableres krav til ny prosedyre i for overvåking og måling av kontrollkvaliteten.

4.3 Forskrift om kjøretøyverksteder

Det følger av forskrift om kjøretøyverksteder § 9 fjerde ledd *Krav til teknisk leder* at vedkommende skal ha førerrett som gir adgang til å kjøre slike kjøretøy som verkstedet er godkjent for. Det følger videre av § 8 *Teknisk leder og kompetent stedfortreder* at det ikke kan utføres godkjenningsspliktig arbeid uten at teknisk leder er til stede.

Forskrift om kjøretøyverksteder bygger på den ordning at det bare er teknisk leder det stilles formelle kompetansekrav til. For mekanikerne stilles det krav om «nødvendig kompetanse». Det er i utgangspunktet teknisk leder som går god for at mekanikerne har slik kompetanse at godkjenningsspliktige reparasjoner gjennomføres med riktig kvalitet. Forskriften stiller m.a.o. ikke opp spesifikke krav til utdanning eller praksis for mekanikerne. Personale som skal kjøre de kjøretøy det utføres arbeid må ha førerkort for dette.

5 Utenlandsk rett

5.1 Innledning

Vegdirektoratet har henvendt seg til Danmark, Finland, Island og Sverige for å få nærmere informasjon om og ev. hvilke spesielle regler de har om førerrett for kjøretøyverkstedenes ansvarlige leder.

Det har ikke lyktes oss i å få svar fra danske og finske myndigheter. Det er kun to sistnevnte landene har besvart henvendelsen vår.

5.2 Island

Islandske transportmyndigheter (Samgöngustofa) svarer at ansvarlig leder ikke trenger å ha førerrett i de klasser som verkstedet er godkjent for. Vedkommende leder har ikke lov til å prøvekjøre kjøretøy som han ikke har førerrett for. Den som tester et kjøretøy på vei i forbindelse med verkstedarbeid eller lignende skal ha førerrett i vedkommende kategori.

5.3 Sverige

Transportstyrelsen i Sverige svarer at de ikke har særskilte krav til førerrett for ansvarlig leder ved kjøretøyverksteder, men alle som kjører på vei må ha førerrett på den type kjøretøy som de skal kjøre. Det er ett unntak som innebærer at den som har førerrett i klasse B kan kjøre lastebil og buss, med eller uten henger men uten last og passasjerer, innenfor garasje-, verksteds- eller

² Det følger av endringsforskriften til forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy § 12 som trer i kraft 1. oktober 2018 at den som skal godkjennes som kontrollør må ha fagbrev og gjennomgå pliktig opplæring i periodisk kjøretøykontroll. Regelen i gjeldende forskrift har vært begrunnet med at teknisk leder er den eneste i kontrollvirksomheten det stilles formelle kompetansekrav til. Teknisk leders fysiske tilstedeværelse i kontrollorganet har derfor vært vurdert som en nødvendig forutsetning for å sikre at kontrollørene gis nødvendig veiledning og føres tilsyn med slik at kontrollene utføres med riktig innhold og kvalitet.

bensinstasjonsområde.³ De har ikke sett noen problemer med dette, men de ser at det kan påføre ekstra kostnader for foretak om de har ansatte som trenger å utvide føreretten

6 Forslag til forskriftsendringer

6.1 Innledning

Som det vil fremgå av redegjørelsen foran avviker både førerkortkravet og kravet til tilstedeværelse til teknisk leder ved de ordinære kjøretøyverkstedene, jf. forskrift om kjøretøyverksted § 8 fjerde ledd og § 9 fjerde ledd, fra det som er foreslått i høringen til revisjon av forskrift om fartsskriververksted og til de endringene som er fastsatt ved revisjon av forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy.

Det skal likevel opplyses at Vegdirektoratet har hatt lang og entydig forvaltningspraksis ved at det er blitt gitt dispensasjon spesielt fra kravet om førerkort klasse D₁ (minibuss) for teknisk leder ved kjøretøyverksted. Unntaket har vært begrunnet i at kravet om førerkort for minibuss er et urimelig og kostnadskrevende tiltak sett opp mot det faktum at antallet minibusser etter hvert utgjør en meget begrenset kjøretøygruppe. Dispensasjonene er gitt med vilkår om at virksomheten fraskriver seg retten til å reparere minibusser, og at dette dokumenteres i virksomhetens kvalitetssystem.

Spørsmålet etter dette er om det er behov for og saklig grunnlag for en regelendring der teknisk leder fritas helt fra kravet om førerkort (uavhengig av klasse). Videre at det lempes på kravet til tilstedeværelse. Dette vil i så fall ha den konsekvens at det kan foregå godkjenningspliktig arbeid i verkstedet uten at teknisk leder alltid er tilstede og der teknisk leder ikke nødvendigvis har mulighet til å prøvekjøre kjøretøyene som repareres i virksomheten, men kan overlate dette til mekanikerne.

Det skal for ordens skyld presiseres at det norske regelverket om kravene til godkjenningspliktige reparasjoner ikke er utledet av EØS-rett. Vi har derfor ikke noen folkerettslige bindinger mht. hvordan regelverket skal utformes.

6.2 Forhold som taler for en regelendring

Et forhold som kan tale for at kravene til tilstedeværelse og førerkort i kjøretøyverksted harmoniseres slik at de blir de samme som for kontrollorgan og fartsskriververksted, at endringene i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy bare vil ha begrenset betydning all den tid de fleste kontrollorganene også er kjøretøyverksteder med en og samme tekniske leder. Teknisk leder i virksomhet som er både kontrollorgan og kjøretøyverksted har riktig nok mulighet til å være borte fra virksomheten uten at det får betydning for kontrollvirksomheten. Han kan også overlate til kontrollør foreta prøvekjøring i forbindelse med kontroll, men dersom det samtidig foretas reparasjoner i den samme virksomheten vil han måtte være tilstede i virksomheten og foreta prøvekjøring.

Et annet forhold som kan tale for lemping av reglene spesielt hva gjelder førerkortkravet er at gjeldende regelverk etter omstendighetene kan gi begrensning i retten til å utføre et yrke man har hatt mange års praksis i og opparbeidet god kompetanse på. Det hender tid om annen at en teknisk leder som i utgangspunktet oppfyller alle krav til førerkort, mister førerretten helt eller delvis for eksempel av helsemessige årsaker. Spørsmålet er om dette gjør at teknisk leder ikke lenger kan oppfylle sin rolle og ivareta sitt ansvar slik dette reguleres i verkstedforskriften § 8 andre ledd. Det uttales her at teknisk leder skal delta aktivt i arbeidet med å veilede personalet og påse at arbeidet

³ Unntaket synes å være tilsvarende unntaket i gjeldende verf § 10 andre setning, jf. førerkortforskriften § 12-2 som gjør det mulig å flytte kjøretøy på avgrensede områder med førerkort klasse B uavhengig av om kjøretøyet betinger «tyngre» førerkortklasse.

utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Spørsmålet - satt på spissen- er om det å inneha førerkort for de kjøretøykategoriene som repareres er tvingende nødvendig for å ivareta teknisk leders plikter etter verkstedforskriften § 8.

Et tredje argument som kan tale for lemping av kravene til teknisk leder i kjøretøyverksted er at det kan fremstå som noe inkonsekvent at kravene til teknisk leder i kontrollorgan, der det utføres kontroller på vegne av det offentlige, skal være mer lempelige enn kravene til teknisk leder i kjøretøyverksted. Hensynene bak kravene i begge regelverkene er først og fremst å ivareta hensynet til trafiksikkerheten.

6.3 Forhold som taler mot en regelendring

Det som først og fremst kan tale mot at det lempes på kravet til tilstedeværelse og førerkort for teknisk leder i kjøretøyverksted er at det – til forskjell fra personalet i kontrollorgan og fartsskriververksted -ikke er krav om fagutdanning/-opplæring til mekanikerne. Kravet er «nødvendig kompetanse», noe som gir virksomhetens ledelse en vid skjønnsmargin mht. hvilke faglige krav de skal sette til sine ansatte. Den eneste i kjøretøyverkstedet som det stilles spesifikke krav til utdanning og relevant praksis er teknisk leder, jf. forskriften § 9. Teknisk leders fysiske tilstedeværelse i verkstedet – sammen med førerkortkravet som gir mulighet for prøving av kjøretøy som repareres - har derfor vært vurdert som nødvendige forutsetning for å sikre at kontrollørene gis nødvendig veiledning og føres tilsyn med slik at det repareres med riktig kvalitet.

Vegdirektoratet uttalte i høringen til endring av forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy at skjerpete krav til kontrollørens kompetanse, jf. direktiv 2014/45/EU, innebærer at kontrollørene skal oppfylle krav til grunnkompetanse (i praksis ha fagbrev eller tilsvarende kompetanse) og være gitt egnet opplæring eller ha bestått en passende prøve for å kunne gjennomføre kontroller. Kravene er nå fastsatt i endringsforskrift som trer i kraft 1. oktober 2018.

Slik Vegdirektoratet vurderte det, vil de skjerpete kravene til kontrollørens kompetanse gjøre at behovet for teknisk leders fysiske tilstedeværelse for å veilede og føre tilsyn med kontrollarbeidet ikke lenger er så sterkt tilstede. Det samme gjelder behovet for teknisk leder til å prøvekjøre. Hensynet til at kontrollarbeidet foregår med riktig innhold og kvalitet sikres uansett gjennom at kontrollørene har en kompetanse som gjør at de i større grad enn hva tilfellet er i dag kan gjennomføre kontrollene uten løpende veiledning og tilsyn fra teknisk leder. Endringen i forskrift om periodisk kontroll av kjøretøy bygger forøvrig på den forutsetning at kontrollorganene har skriftlig utarbeidede prosedyrer for overvåking og måling av kvaliteten på virksomhetens kontrollgjennomføring.

Som det vil fremgå av redegjørelsen foran vil lempingen av kravene til teknisk leder i kontrollorgan på andre forutsetninger enn det som er tilfelle for teknisk leder i kjøretøyverksted. Spørsmålet etter dette er om disse forutsetningene er så vidt tungtveiende for å ivareta kvaliteten på reparasjonsarbeidet, at det ikke er saklig grunn for å foreta tilsvarende lempinger i kravene til teknisk leder i kjøretøyverksted.

Et annet forhold som – i alle fall på kort sikt – kan tale mot at det foretas en isolert endring av verkstedforskriften §§ 8 og 9, er at det uansett er planlagt en gjennomgang og offentlig høring av endringer i verkstedforskriften som rekker langt videre enn bare spørsmålet om teknisk leders tilstedeværelse og førerkortkompetanse. Arbeidet er planlagt påbegynt høsten 2018 og vil ventelig være sluttført innen utgangen av 2019. Det kan være gode grunner til at kravene til teknisk leder sees i sammenheng med andre endringer som vil kunne bli resultatet av det større revisjonsarbeidet.

6.3 Forslag til regelendringer

6.3.1 Innledning

Vegdirektoratet er i utgangspunktet av den oppfatning at førerkortkravet for teknisk leder i kjøretøyverksted helst burde sees i en større sammenheng, og derfor burde utstå til den større gjennomgangen av forskriften som planlegges igangsatt høsten 2018. Vi har tidligere fått kritikk fra bransjen om at det for ofte foretas mindre, fragmentariske forskriftsendringer uten at det i tilstrekkelig grad foretas en helhetlig vurdering av hele forskriftssystematikken.

Vi er likevel av den oppfatning at det er forsvarlig å vurdere kravet til teknisk leders førerrett i egen, avgrenset høring. Dette særlig dersom dette sees i sammenheng med kravet til teknisk leders tilstedeværelse i verkstedet, krav til utforming av kvalitetssystemet og også kravet til personalets kompetanse.

Vi har funnet det hensiktsmessig å foreslå to alternative forskriftsendringer. Det som skiller de to alternativene er at det i alternativ 2 – som en forutsetning for å lempe på kravene til teknisk leders tilstedeværelse og førerkortkrav – stilles krav om at personale som skal prøvekjøre har fagbrev eller tilsvarende kompetanse. Alternativ 2 er i så måte nærmest den ordningen som er fastsatt for kontrollorgan og foreslått etablert for fartsskriververksteder ved at lempingen på kravene til teknisk leder hviler på en forutsetning om at det i virksomheten fins personale med fagutdanning/-opplæring.

Felles for de to forslagene er at vi forsterker og tydeliggjør at teknisk leder - uansett tilstedeværelse og førerkort – har det overordnede, faglige ansvaret for at reparasjonsvirksomheten utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Hvordan dette gjøres rent praktisk overlates imidlertid til virksomheten, i nært samarbeid med teknisk leder og personalet, å bestemme. Løsning(e) skal imidlertid dokumenteres i kvalitetssystemet og praksis skal avspeile dette.

Alternativ 1

Det foreslås at forskrift om kjøretøyverksteder § 8 andre ledd endres og gis følgende ordlyd:

Teknisk leder er ansvarlig for virksomheten og skal være heltidsbeskjeftiget. Teknisk leder skal delta aktivt i arbeidet ved å veilede personalet og påse at arbeidet utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Teknisk leder er ansvarlig for at reparasjonsvirksomheten drives i samsvar med denne forskriften, skal samordne reparasjonsvirksomheten og er verkstedets kontaktperson i forhold til regionvegkontoret.

§ 8 fjerde ledd oppheves.

Forslaget til endring av Forskriften § 8 andre og opphevingen av fjerde ledd innebærer at det ikke lenger er et vilkår for å kunne utføre godkjenningspliktig arbeid i verkstedet at teknisk leder eller kompetent stedfortreder er til stede til enhver tid.

Vegdirektoratet legger til grunn at det normale fortsatt vil være at teknisk leder er tilstede og tilgjengelig for øvrig personale er for veiledning mv. Ordningen med at verkstedet – som hovedregel - skal ha en kompetent stedfortreder som trer inn i teknisk leders funksjon ved hans fravær vil i seg selv bidra til dette. Endringsforslaget innebærer likevel at det kan utføres arbeid selv om teknisk leder og kompetent stedfortreder ikke er tilstede i verkstedet til enhver tid. Endringsforslaget vil på denne måten bidra til en mer fleksibel drift.

Uttrykket «heltidsansatt» i gjeldende forskrift foreslås erstatt med «heltidsbeskjeftiget». Dette er gjort for å presisere at det ikke er opp til Statens vegvesen å bestemme tilknytningsformen/ arbeidsavtalen. Om teknisk leder er arbeidstaker eller oppdragstaker er i så måte oss uvedkommende.

Tilføyelsen av siste setning i annet ledd tydeliggjør rollen som teknisk leder, og markerer at vedkommende uansett har det overordnede faglige ansvaret for reparasjonsvirksomheten og er den som regionvegkontoret forholder seg til i tilsynet. Tilføyelsen presiserer også at rollen som teknisk leder er noe annet enn å være administrativ leder, og innebærer også at teknisk leder etter omstendighetene kan komme i ansvar for feil og mangler ved reparasjonsvirksomheten.

Forskrift om kjøretøyverksteder § 9 foreslås endret slik:

§ 9 fjerde ledd oppheves. Gjeldende femte, sjette og syvende ledd blir fjerde, femte og sjette ledd.

Forslaget til oppheving av gjeldende § 9 fjerde ledd innebærer at det ikke lenger vil være et ubetinget krav om at teknisk leder har førerrett som gir adgang til å kjøre slike kjøretøy som kjøretøyverkstedet har godkjenning for. Kravet om slik førerrett slår først inn dersom teknisk leder rent faktisk foretar slik prøving. Prøving kan etter dette foretas av annet teknisk personale i virksomheten.

Det presiseres at forslaget til endring av forskriften § 9 innebærer, jf. § 10, at det er tilstrekkelig at det bare er en mekaniker i verkstedet som har de nødvendige førerretter for å kunne prøvekjøre kjøretøyene verkstedet rent faktisk reparerer forutsatt at denne er i stand til å foreta alt av prøvekjøringer.

Forskrift om kjøretøyverksteder § 14 foreslås endret ved at det tilføyes en ny bokstav i) som gis følgende ordlyd:

i) Prosedyrer for overvåking og måling av kvaliteten på virksomhetens reparasjoner.

Forslaget innebærer at verkstedene – som erstatning for teknisk leders mer direkte overvåking av kvaliteten på arbeidet i verkstedet gjennom sin tilstedeværelse og prøvekjøring– stilles mer fritt ved at de selv beskriver hvilke prosedyrer de etablerer og praktiserer for overvåking og kontroll med kvaliteten på arbeidet.

Prosedyrebeskrivelser har den funksjon at de skal beskrive aktiviteter mv. «slik vi gjør det hos oss». De må derfor utvikles og beskrives av virksomheten selv. Prosedyrene er ikke statiske, men skal vurderes og ev. forbedres ut fra de erfaringer man vinner, jf. prinsippet om ledelsens gjennomgang. De skal være tilpasset den enkelte virksomhets egenart og behov og kan således løses på ulike måter.

6.3.2 Alternativ 2

Det foreslås samme endringer som i alternativ 1) men med en tilføyelse i § 10 *Krav til personale*.

Forskrift om kjøretøyverksteder § 10 foreslås endret slik:

Personale som utfører arbeid ved godkjent kjøretøyverksted skal ha nødvendig kompetanse. Personale som skal kjøre de kjøretøy det utføres arbeid på, må ha førerkort for dette, jf. [forskrift 19. januar 2004 nr. 298](#) om førerkort m.m. Unntak i [førerkortforskriften § 12-2](#) første ledd gjelder. De som prøvekjører skal i tillegg ha fagbrev eller likeverdig utdanning.

Forslaget innebærer at det - i tillegg til det betingete førerkortkravet – stilles krav om de som skal prøvekjøre har formell kompetanse på samme nivå som teknisk leder. Forskjellen mellom teknisk leder som prøver kjøretøy og øvrig personale som prøver vil være at førstnevnte har et tilleggskrav om relevant praksis.

Vi ber om høringsinstansenes tilbakemelding på de to alternative forslagene til endring av forskrift om kjøretøyverksteder.

Vi ber også om synspunkter på om ev. endringer av forskriften §§ 8, 9 og ev. også § 10 bør utstå inntil videre og vurderes i sammen med øvrige endringer i verkstedforskriften, jf. redegjørelsen foran om planlagt forskriftsrevisjon.

Vi gjør for orden skyld oppmerksom på at de to forslagene til forskriftsendringer ikke vil ha virkning for kjøretøyverksteder der det ikke er andre teknisk tilsatte enn teknisk leder. For denne gruppen vil det likevel fortsatt være mulig å gi dispensasjon fra kravet om førerkort for minibuss, forutsatt at vedkommende frasier seg retten til å reparere minibuss og dette dokumenteres i virksomhetens kvalitetssystem. Ønsker og har vedkommende teknisk leder kompetanse til å tilby reparasjoner av tyngre kjøretøy vil han imidlertid fortsatt være avhengig av å ha førerkortkompetanse for tilsvarende klasser. Unntak fra dette kravet vil i så fall måtte løses gjennom førerkortforskriftens system. Det vises i denne sammenheng at de to øvrige nordiske landene vi har fått tilbakemelding fra krever førerkortkompetanse for de kjøretøyene det rent faktisk foretas prøving av.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til forskriftsendringer har – slik Vegdirektoratet vurderer det – ikke nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser utover det at verkstedene må revidere/supplere sine kvalitetssystemer og legge om praksis for overvåking av og måling av kvaliteten på verkstedarbeidet. Det skal imidlertid påpekes at tilleggskravet etter alternativ 2 vil kunne medføre at verksteder der det bare er teknisk leder som oppfyller fagbrevkravet ikke vil kunne nyte godt av lempingen på kravene til tilstedeværelse og førerkort hos teknisk leder med mindre man tilsetter person med fagbrevkompetanse. Dette vil kunne medføre økte kostnader mv. for verkstedet.

Endringsforslagene vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser for Statens vegvesen som godkjennings- og tilsynsmyndighet.

Vedlegg – Forslag til endringer i forskrift om kjøretøyverksteder

Alternativ 1)

§ 8. Teknisk leder og kompetent stedfortreder skal lyde:

Godkjent kjøretøyverksted skal ha en teknisk leder med kompetent stedfortreder. Regionvegkontoret kan ved godkjenning av virksomheten gjøre unntak fra kravet til kompetent stedfortreder når kravet vil virke urimelig av hensyn til virksomhetens størrelse.

Teknisk leder er ansvarlig for virksomheten og skal være heltidsbeskjeftiget. Teknisk leder skal delta aktivt i arbeidet ved å veilede personalet og påse at arbeidet utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Teknisk leder er ansvarlig for at reparasjonsvirksomheten drives i samsvar med denne forskriften, skal samordne reparasjonsvirksomheten og er verkstedets kontaktperson i forhold til regionvegkontoret.

Kompetent stedfortreder skal oppfylle kravene til teknisk leder, jf. § 9, og har teknisk leders ansvar i dennes fravær.

~~Godkjenningspliktig arbeid kan ikke utføres uten at teknisk leder eller kompetent stedfortreder er tilstede.~~

§ 9. Krav til teknisk leder skal lyde:

Teknisk leder ved godkjent kjøretøyverksted skal ha fagbrev og relevant praksis som nærmere fastsatt. Praksis skal være opparbeidet ved godkjent kjøretøyverksted.

Teknisk leder skal oppfylle følgende krav:

- a) Bilverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- b) Bilverksted 01: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- c) Bilverksted 02: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- d) Bilverksted 03: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- e) Motorsykel- og mopedverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller for «motorsykkelmekaniker» og 3 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 7 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- f) Bilskadeverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller «bilskadereparatør», og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- g) Bilelektro-/drivstoffanleggverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller for «bilelektriker», og 3 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 7 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- h) Bilbremseverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- i) Bildieselverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- j) Hjulutrustningsverksted: Fagbrev som «reparatør av hjulutrustning», eller fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- k) Påbyggerverksted: Fagbrev som «industrimekaniker», «chassispåbygger», eller «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.

l) Traktorverksted: Fagbrev som «landbruksmaskinmekaniker» eller som «bilmekaniker tunge kjøretøy», og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.

Teknisk leder må på godkjenningstidspunktet ha vært i relevant arbeid i minst 3 av de siste 10 årene.

~~Teknisk leder skal ha førerrett som gir adgang til å kjøre slike kjøretøy som kjøretøyverkstedet har godkjenning for.~~

Krav til teknisk leder anses videre oppfylt på bakgrunn av annen relevant utdanning eller praksis dersom regionvegkontoret finner denne likeverdig med forannevnte.

Krav til teknisk leder kan også anses oppfylt på bakgrunn av tilsvarende yrkeskvalifikasjoner ervervet i annen EØS-stat, jf. forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Kjøretøyverkstedene kan ikke godkjennes uten at de har teknisk leder som oppfyller kompetansekravene i denne bestemmelse.

§ 14. Utforming og innhold av kvalitetsstyringssystemet skal lyde:

Kvalitetsstyringssystemet skal fastlegge og beskrive følgende områder:

- a) Organisering av virksomheten der det framgår hvem som har ansvar for at arbeidet utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift.
- b) De ansattes kompetanse, herunder prosedyrer for opplæring og vedlikehold av kompetanse.
- c) Prosedyrer for kalibrering og periodisk vedlikehold av pliktig utstyr.
- d) Prosedyrer for arbeid som beskrevet i § 2 første ledd.
- e) Prosedyrer for ajourhold av kjøretøytekniske data og forskriftssamling som er nødvendig for å kunne gjennomføre arbeidet.
- f) Tilgjengelighet til forskrifter og kjøretøytekniske data for personalet.
- g) Samarbeidsavtaler vedrørende utstyr eller kjøp av tjenester knyttet til virksomheten (underleverandører).
- h) Prosedyrer for behandling av eventuelle klager på arbeidet.
- i) *Prosedyrer for overvåking og måling av kvaliteten på virksomhetens reparasjoner.*

Alternativ 2)

§ 8. Teknisk leder og kompetent stedfortreder skal lyde:

Godkjent kjøretøyverksted skal ha en teknisk leder med kompetent stedfortreder. Regionvegkontoret kan ved godkjenning av virksomheten gjøre unntak fra kravet til kompetent stedfortreder når kravet vil virke urimelig av hensyn til virksomhetens størrelse.

Teknisk leder er ansvarlig for virksomheten og skal være heltidsbeskjeftiget. Teknisk leder skal delta aktivt i arbeidet ved å veilede personalet og påse at arbeidet utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift. Teknisk leder er ansvarlig for at reparasjonsvirksomheten drives i samsvar med denne forskriften, skal samordne reparasjonsvirksomheten og er verkstedets kontaktperson i forhold til regionvegkontoret.

Kompetent stedfortreder skal oppfylle kravene til teknisk leder, jf. § 9, og har teknisk leders ansvar i dennes fravær.

~~Godkjenningspliktig arbeid kan ikke utføres uten at teknisk leder eller kompetent stedfortreder er tilstede.~~

§ 9. Krav til teknisk leder skal lyde:

Teknisk leder ved godkjent kjøretøyverksted skal ha fagbrev og relevant praksis som nærmere fastsatt. Praksis skal være opparbeidet ved godkjent kjøretøyverksted.

Teknisk leder skal oppfylle følgende krav:

- a) Bilverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- b) Bilverksted 01: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- c) Bilverksted 02: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- d) Bilverksted 03: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- e) Motorsykel- og mopedverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller for «motorsykkelmekaniker» og 3 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 7 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- f) Bilskadeverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller «bilskadereparatør», og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- g) Bilelektro-/drivstoffanleggverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» eller for «bilelektriker», og 3 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 7 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- h) Bilbremseverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- i) Bildieselverksted: Fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 år relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- j) Hjulustrustningsverksted: Fagbrev som «reparatør av hjulustrustning», eller fagbrev som «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- k) Påbyggverksted: Fagbrev som «industrimekaniker», «chassispåbygger», eller «bilmekaniker tunge kjøretøy» eller som «bilmekaniker lette kjøretøy» og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.
- l) Traktorverksted: Fagbrev som «landbruksmaskinmekaniker» eller som «bilmekaniker tunge kjøretøy», og 4 års relevant praksis etter bestått fagprøve, alternativt 10 års relevant praksis i tillegg til bestått fagprøve.

Teknisk leder må på godkjenningstidspunktet ha vært i relevant arbeid i minst 3 av de siste 10 årene.

Teknisk leder skal ha førerrett som gir adgang til å kjøre slike kjøretøy som kjøretøyverkstedet har godkjenning for.

Krav til teknisk leder anses videre oppfylt på bakgrunn av annen relevant utdanning eller praksis dersom regionvegkontoret finner denne likeverdig med forannevnte.

Krav til teknisk leder kan også anses oppfylt på bakgrunn av tilsvarende yrkeskvalifikasjoner ervervet i annen EØS-stat, jf. forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat på vegtrafikklovens område.

Kjøretøyverkstedene kan ikke godkjennes uten at de har teknisk leder som oppfyller kompetansekravene i denne bestemmelse.

§ 10. Krav til personale skal lyde:

Personale som utfører arbeid ved godkjent kjøretøyverksted skal ha nødvendig kompetanse. Personale som skal kjøre de kjøretøy det utføres arbeid på, må ha førerkort for dette, jf. [forskrift 19. januar 2004 nr. 298](#) om

fører kort m.m. Unntak i [fører kort forskriften § 12-2](#) første ledd gjelder. *De som prøvekjører skal i tillegg ha fagbrev eller likeverdig utdanning.*

§ 14. Utforming og innhold av kvalitetsstyringssystemet skal lyde:

Kvalitetsstyringssystemet skal fastlegge og beskrive følgende områder:

- a) Organisering av virksomheten der det framgår hvem som har ansvar for at arbeidet utføres i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift.
- b) De ansattes kompetanse, herunder prosedyrer for opplæring og vedlikehold av kompetanse.
- c) Prosedyrer for kalibrering og periodisk vedlikehold av pliktig utstyr.
- d) Prosedyrer for arbeid som beskrevet i § 2 første ledd.
- e) Prosedyrer for ajourhold av kjøretøytekniske data og forskriftssamling som er nødvendig for å kunne gjennomføre arbeidet.
- f) Tilgjengelighet til forskrifter og kjøretøytekniske data for personalet.
- g) Samarbeidsavtaler vedrørende utstyr eller kjøp av tjenester knyttet til virksomheten (underleverandører).
- h) Prosedyrer for behandling av eventuelle klager på arbeidet.
- i) *Prosedyrer for overvåking og måling av kvaliteten på virksomhetens reparasjoner.*